משנה איתמר א (ג) והיינו דקאמר דברי הכל היינו רשב"ג

עין משפם

לג א ב מיי׳ פ״כ מהל׳

לג א ב מייי פ״כ מהכי איסורי ביאה הלי טו סמג לאוין קכב טוש״ע אה״ע סיי ג סעיף ז: לד ג מייי פ״ד מהלכות עדות הלכה ב סמג

עשין קט טוש"ע ח"מ סי׳ ל

סעיף ו: לה ד מיי׳ שם הלכה ד ופ״כ מהל׳ איסורי ביאה הלכה טו סמג שם

טיבייע שם ס"ט וטוש"ע

לה"ע סי׳ ג' סעיף ז:

רבינו גרשום

והאמר ר' יוחנן אין ערער

חהאמו די יוחנן אין עועד פחות משנים והיכי אמר ר' אלעזר דהיכא דאיכא ערער חד אין מעלין. לא

. הכא במאי עסקינו דמאי

הוא במאי עסקינן דמא בינייהו כגון דמחזיק לי כו׳ דכולי עלמא מצטרן לעדותן דקמא ודבתרא

בהדדי: חיישינן לזילותא

רבי דינא דהורידוהו מז

ל) כמובות דף כו. קדושין דף עג: גיטין דף ט., ב) [לקמן דף קסה: גיטין דף לג:] סנהדרין דף ל. כמובות דף כו: סנהדרין פ״הן, ג) ווע"ע תוס' כתובות כו.], ד) [וע"ע תוס' כתובות כו: ד"ה ואסקיניה],

הגהות הב"ח

(A) גם' ואמר דכהן גמור הוא כל"ל וכן בסמורי הוא כל"ל וכן בסמוך: הוא כל"ל וכן בסמוך: (ב) רשב"ם ד"ה דחיישינן לזילותא וכו' ועכשיו יעלוהו לועלותם וכיי ועפשיו יעלודהו ויכטלו וכיי להשבית את הקול וכיי בשביל קול מעלה וכיי בשביל קול מעלה לעות ובכל הענון ז"ל מעלות ובכל הענון ז"ל לעותור ובכל הענון ז"ל לעותור (ב) תוב" ד"ה לאלותור: (ב) תוב" ד"ה דאק והאמר וכיי אימר והוא אלותור: (ב) בא"ד דאין היא דאין האתר וביי אימר הוא אלותור: (ב) בא"ד דאין היא דאין היא הוא שוברע התוא מוונרי.

מוסף רש"י

והאמר ר׳ יוחנן כר׳. לא והאמר רי יוחנן כוי. נס איתפריט היכא (גיטין מ.). ונפק עליה קלא. קול נעלמא ולא עדות (כתובות נעלמא ולא בו). ואחתיניה. מן הכהונה עד שיבדקו את הדבר, שמעלה הוא לכהונה (שם). ואסקיניה. דבמקום קול הוי חד מהימן (שם). ודכולי עלמא. בין לר' אלעור בין לר"ש, מצטרפין. שני עדים לר"ש, מצטרפין. שני עדים המעידים זה שלא בפני זה בשאר עדיות (שם). לזילרתא בפתר עליות (שם). ליילודה דבי דינא. שהורידוהו שני פעמים ועכשיו יעלוהו ויבטלו לבכיהם, והיינו דקאמר ר"ל דמאמר שהורדנוהו ע"פ העוררין אין מעלין ע"פ עד העוררין אין מעלין ע"פ עד עם החתר (שם). אפילו בתרי. חתו בהדי הדדי בתרי. סתו ניתי נפעם שניה לר״א לא מסקינן ליה (שם). ואין עדותן נפעם שניה נר"ח נח מסקינן ליה (שם). ואין עדותן מתקיימת. להתקבל בב"ד ואפילו ראו שניהן כאחד, ופלוגמא אחרימי היא ולאו ר' יהושע בן קרחה קאמר לה, ור"א ור"ש בפלוגתה דר' נתן

מוסף תוספות

ורבנן פליגי (שם).

ה״ח). רפינויונה. ב. דקתני מעלין לכהונה על פי עד מעלין לכהונה על פי עד אחד. מוס' כמוכות כו. ג. ונפק עליה קלא ואחתיניה. מוס' הכל"ש כמוכות כו. T. שאין מורידין מן החזקה על פי החירון מן חחוקה על פי הקול אלא שחוששין והרי הדבר בספק, וספרי דכתב בהו ואחתיניה וכוי לחששא קרי הורדה. כנינו יונה. ה. [ד]תרומה בזמן הזה דרבנן. מוס' סרל"ש כתונות כו. 1. וההיא דפרק האומר דינאי דפסלינן ליה האומר דינאי דפסלינן ליה היינו דוקא לעבודה א"נ לתרומה דאורייתא. לשנ"ח. 1. [ד]כיון דמחזקינן לה לעלמא כאשת איש ובחנק, עידיה נמי קיימי עלה בחנק דמדאורייתא אחזקתה קיימא. סס. ח. והויא לה ספיקא לפיכך כיון שנשאת לאחד מעידיה לא תצא. מס. 10. שבאו שני עדים ט. ט. שבאו שני עוים ואמרו מת בעליך וניסת מעצמה שהרי לא היתה צריכה להיתר ב״ד מותרת לחזור לו דאנוסה היא. רש"י יכמות פו: ר. [ו]איכא חזקה דאיתתא דייקא ומינסבא. רשנ"א.

ונראה לר"י דר' יוחנן בו'. ונראה לר"י דר' יוחנן עיקר דבריו אהך ור׳ אלעזר דאיירו בעוררין ולהכי לא קא משני הכא ה״מ היכא דאיכא חזקה דכשרות אבל היכא דליכא חזקה דכשרות לא אמר כדמשני

ורשב"ג סבר ערער חרי. בעינן אבל במקום ערער אחד הוי עד אחד נאמן להכשירו: והא אמר ר' יוחנן. לא איתפרש היכא קאי: ונפק עליה קלא. קול בעלמא ולא עדות: ואחסיניה. מן הכהונה עד שיבדקו את הדבר שמעלה היא בכהונה. וכל זה יתור לשון הוא בלא לורך דבלה קול נמי מיתוקמה שמעתתה

שפיר בעד אחד מכשיר מעיקרא ועד

אחד בסוף ושנים עדים עוררים בינתים

כדמפרש ואזיל אלא משום הכי נקט

ליה דבעי למימר ואתא עד אחד ואמר

דכהן גמור הוא ואסקיניה דלמאי אתא

עד אחד להכשירו אלא אם כו יצא

עליו פסלות קודם לכן: ואסקיניה.

דבמקום קול הוי עד אחד מהימן:

ואחסיניה. דאחד במקום שנים אין

דבריו כלום: ואתא עד אחד. לבסוף

ואמר דכהן גמור הוא והוו להו שנים

מכשירין: וֹדכולי עלמא. בין רבי אלעזר

בין רשב"ג מלרפין עדים המעידים זה

שלא בפני זה בשאר עדיות וה"נ יש

לנו ללכף מן הדין עד ראשון ועד

אחרון המכשירין ונכשירנו לזה אם לא

מפני זילותה דבי דינה כדמפרש והזיל:

דרבי אלעזר סבר כיון דאחחיניה.

על פי ב׳ עוררין ובדין הורדנוהו דבכל

מקום האמינה תורה שנים תו לא

ליסקי ליה על פי עד אחד זה השני

אף על פי שיש לנרפו עם הראשון

. ולהכשירו לזה דאוקי תרי לבהדי תרי

ואוקי גברא אחזקיה דכשרות קמייתא

דהוה מוחוק לן באבוה דכהן הוא וגם

הכשרנוהו תחלה על פי עד אחד קודם

שבאו עוררין: דחיישיכן לזילותא דבי

דינא. שהורידוהו על פי עוררין

ועכשיו (כ) יעלו ויבטלו דבריהם. והכי

ורשב"ג סבר ערער תרי 6והאמר רבי יוחנז

דברי הכל אין ערער פחות משנים אלא ערער תרי והכא במאי עסקינן יכגון דמחזקינן ליה באבוה דהאי דכהן הוא ונפק עליה קלא דבן . גרושה ובן חלוצה הוא ואחתיניה ואתא עד אחד ואמר דכהן 🐠 הוא ואסקיניה ואתו בי תרי ואמרי דבן גרושה וחלוצה הוא ואחתיניה ואתא עד אחד ואמר דכהן הוא ודכולי עלמא מצמרפין עדות והכא במיחש לזילותא דבי דינא קא מיפלגי ר' אלעזר סבר כיון דאחתיניה לא מסקינן ליה חיישינן לזילותא דבי דינא ורשב"ג סבר יאנן אחתיניה ואנן מסקינן ליה ולזילותא דבי דינא לא חיישינן מתקיף לה רב אשי אי הכי מאי איריא חד אפי' בתרי נמי אלא אמר רב אשי דכולי עלמא לא חיישינן לזילותא דבי דינא והכא בלצרף עדות קא מיפלגי ובפלוגתא דהני תנאי ידתניא לעולם אין עדותן מצמרפת עד שיראו שניהן כאחד ר' יהושע בן קרחה אומר יאפי' בזה אחר זה אין . עדותן מתקיימת בבית דין עד שיעידו שניהם כאחד ר' נתן אומר ישומעין דבריו של זה היום ולכשיב'א חבירו למחר שומעין דבריו: ההוא דאמר לחבריה מאי בעית בהאי

בפ' עשרה יוחסין (קדושין דף עג:) גבי נאמנת חיה לומר זה כהן דאמתניחין דהכא קאי וא"ת כיון דאמתניתין דהכא קאי היכי פריך מיניה התם ובפ"ק לגיטין (דף ט. ושם) דלמא הא דקאמר ר' יוחנן אין ערער פחות משנים היינו משום דאיכא עד אחד דמכשיר ב וי"ל דהגמ' ידע דר' יוחנן מיירי כדמסיק דיצא עליו קול שהוא בן גרושה ואח"כ בא עד אחד דמכשיר להסיר הקול ואתו בי תרי כו' ובכה"ג אמר רבי יוחנן דאין (ד) פחות משנים ואע"ג דעד אחד שהכשיר והחול כליתנהו דמי שהרי העד גרוע מו ההול אם לא החזקה שהרי הקול פוסל והעד אינו פוסלט: אין ערער פחות משנים. לא נא לאפוקי אלא עד אחד אבל קול פוסל כדמסקינן:: רגפק עליה קלא ואחתיניה. לאו דוקא אחתיניה אלא כלומר ממילא ירד ד דאי דוקא אחתיניה אמאי אסקיניה והא איכא זילותא דב"ד וליכא למימר ליכא זילומא אלא כשהורידו

ב׳ פעמים דבשמעתתה מוכח דהפי׳

בחדא זימנא איכא זילומא א"ג הורדה

גמורה קאמר וליכא זילותא דב"ד אלא

היכא דהורידוהו על ידי עדות אבל

בהורדה שע"י הקול ליכא זילותא:

ואע"ג חד מהדא ואמקיניה. ואע"ג

דאמרינן בפרק המגרש (גיטין דף פט. ושם) דלא מבטלין קלא גבי גרושה

לכהן משום דאית ליה תקנה אבל הכא דאי לא מסיקנא ליה פסול

לעולם מבטלין אי נמי בתרומה דרבנן הקילוף ה: אבן מסקינן דיה.

דאוקי מרי בהדי תרי ואוקי גברא אחזקיה דמוחזק' לן דאביו כהן

הוא ותימה דאמרינן בפרק האומר בקדושין (דף סו.) גבי ינאי המלך ויבוקש ולא נמצא היכי דמי אילימא דתרי אמרי אישתבאי ותרי אמרי

לא אישתבאי תרי ותרי נינהו מאי חזית דסמכת אהני סמוך אהני

ואמאי לא נמצא והשתא מאי קא פריך אדרבה אית לן למימר אוקי

תרי בהדי תרי ואוקי גברא אחזקיה ואוקי ינאי אחזקת אמו דלא

אישתבאי ופירש התם בקונט׳ דחזקת האם לא מהניא להכשיר את

ינאי לפי שאין עדים באין לפסול את האם לכהונה אלא להעיד על

ינאי ואין נראה לר"י דלמה לא יועיל חזקת האם לבן הואיל ואינו

יכול להיות שתהא האם כשרה אם לא יהיה הגן כשר ועוד דהכא

אע"ג דעל הבן מעידים לפסלו מהניא ליה חזקת האב להכשירו ונראה

לר"י דהיינו טעמא משום דמסקינן בפ׳ ד׳ אחין (יבמות דף לא. ושם ד"ה

מרי) דכל תרי ותרי הויא ספיקא דרבנן והאם נמי הוי ספיקא דרבנן

ולהכי פריך התם סמוך אהני דנהי דמדאורייתא אמרי׳ אוקי תרי

בהדי תרי ואוקי איתתא אחזקה מ"מ מדרבנן יש לפוסלה והכא לענין

תרומה דרבנן הקילו להתירו בה בתרי ותרי ולאוקמיה אחזקיה והא

דאמר לעיל שנים אומרים מת וב׳ אומרים לא מת כו׳ אבל נשאת

ואח"כ באו עדים לא תצא אע"ג דתרי ותרי ספיקא דרבנן היא

ומדאורייתא אית לן לאוקמה אחזקה דהויא אשת איש והיה לה לנאת

אע"פ שנשאת לאחד מעדיה אור"ת דאתיא חזקה דדייקא ומנסבא

ומרעה חזקת אשת איש הואם תאמר כי איכא ב' עדים לא דייקא

דליכא חומר בסופה כדאמר בהאשה רבה (שם דף פז: ושם) נשאת

שלא ברשות מותרת לחזור לו ומפרש התם דהיינו שנשאת בעדים "

וי"ל הואיל ומכחישים זה את זה איכא חומרא אם תעמוד תחת בעלה

בטענת ברי שלה וא"ת ב' אומרים נתגרשה וב' אומרים לא נתגרשה

אמאי לא תלא בנשאת ואח"כ באו עדים הא לא דייקא דדוקא במת

הוא דדייקא שיראה שמא יבא וידעו הכל שלא מת ואינה נאמנת

לומר נחגרשה דשלא בפני בעלה מעיזה ומעיזה ועוד היכא דאיכא

עדים דקא מסייעי לה מעיזה ומעיזה וי"ל דלענין הכי דייקא ומרע׳

חזקת אשת איש דלעולם יראה שמא יוזמו או יפסלום בגזלנות וא"ת למאי דלא ידע דבאומר ברי לי' איירי מאי קאמר היא גופא באשם

, הכהונה. והואיל דליכא אלא חד סהדא דאתי כאפי נפשיה לא מסקינן ליה דאין מעלין לכהונה על פי עד אחד הואיל דאיכא עוררין ורשב"ג סבר דמסקינן ליה ולזילותא דבי דינא דאחתיה לא חיישינן הואיל דאיכא תרי סהדי אע"ג דלא אתו בהדדי. ורב נחמן משום הכי עכד עוכדא דלא חיישינז לזילותא דבי דינא משום דס״ל כרשב״ג דאמר משום דס״ל כרשב״ג דאמר משום ר״ש הסגן. אי הכי דפליגי דחיישי׳ לזילותא דבי דינא מאי איריא עד אחד דאתי באפי נפשיה אפי׳ אתו באפי נפשיר אפי אות תרי בחדא כיון דאחתיניה חיישי לזילותא דבי דינא ולא מסקינן ליה. עד שיראו שניהם כאחד שאם העיד אחד אני ראיתי פלוני לוה אחו אני ראיתי פלוני לחוד מפלוני מנה ראח״כ העיד אחר אני ראיתי פלוני לוה מפלוני מנה אין עדותן מצטרפת עד שיראו ב׳ העדי׳ כאחד שלוה מנה דדלמא אמנה דקא מסהיד האי לא מסהיד האי דשמא הושע בן קרחה אומר אפי בזה אחר זה הואיל ועדות אחת הן מעידין וביום אחד ושעה אחת: ואין עדותן מתקיימת בבית דין. שאם אמר אחד אני ראיתי עדות זה וחבירו שם היה ולמחר בא חבירו והעיד כן אין בא חבירו והעיד כן אין מצטרפין עד שיעידו שניהם כאחד: ר' נתן אומר וכו'. דר' אלעזר סבירא ליה כרבנן דהואיל שלא באין שני עדים הללו בכת אחת להעיד על כהז זה איז עדותז מצטרפת ורשב״ג סבר כר׳ נתן דמצטרפין:

שיש עליו עוררין שנים הפוסלין אותו הלכך לא מהני עד שני הבא לבסוף להכשירו להצטרף עם הראשון המכשיר דאע"ג דאיכא למימר אוקי תרי מכשירין לבהדי תרי פוסלין ואוקי גברא אחזקיה ויהיה כשר אפי׳ הכי לא מסקינן ליה משום זילותא דבי דינא. והאי דאסקוהו מעיקרא על פי עד אחד הבא להשבית הקול לאו זילותא דבי דינא הוא דמאי דאחתיניה בשביל קול בעלמא הוא וכדי לחזור ולהעלותו אחר שיבדקו הדבר הורדנוהו הלכך כי הדר מסקי ליה ליכא זילוחא אבל כשהורדנוהו על פי עדים מן הדין הורדנוהו וכי הדר מסקי איכא זילותא: ואנן מסקינן ליה. ואי קשיא תרי ותרי נינהו ואמאי מסקינן ליה והא הוי ספק תריך אוקי תרי לבהדי תרי ואוקמיה אחזקיה קמייתא דאסקוהו על פי עד ראשון שהיה נאמן דהא אכתי אין עוררין דקול לאו עוררין הוא: אי הכי. דר׳ אלעזר חיים לזילותא דבי דינא: מחי חירית. עד הבח לבסוף דהתם חין מעלין משום זילותה כדקתני מתני׳ אין מעלין על פי עד אחד בזמן שיש עליו עוררין הא על פי שנים מעלין אפילו תרי אתו בהדי הדדי נמי בפעם שניה לרבי אלעזר לא מסקינן ליה: אלא אמר רב אשי דרולי עלמא רו'. והיינו אשלי רברבי דלעיל [לה:]: והכח בללרף עדותן קח מיפלגי. לר׳ חלעזר חין מלרפין עד אחרון עם הראשון הואיל ולא העידו שניהם כאחד כרבנן דפליגי אדרבי נתן אבל אם באו שניהם ביחד הוה מסקינן ליה ומוקמינן ליה אחזקיה קמייתא דמוחזק לן באבוה דכהן הוא ולזילותא לא חיישינן ורשב"ג כר' נתן: דהני תנאי. ר' נתן ורבנן: דתניא אין עדוסן מלטרפס. אין לריך כאן בהאי מחלוקת דרבי יהושע בן קרחה ורבנן אלא כך היא ברייתא שלימה בשילהי זה בורר [סנהדרין ל.] ומשום גררה דסיפה נקט רישה: עד שירחו שניהם כחחד. חת העדות לאפוקי אחד אומר בפני הלוהו ואחד אומר בפני הודה לו עליו: אפי׳ בוה אחר זה. אחד אומר ביום ראשון לוה פלוני מפלוני מנה ואחד אומר ביום שני ראיתיו גם אני שלוה ממנו דמ"מ אמנה קא מסהדי. ות"ק סבר אמנה דקא מסהיד האי לא קא מסהיד האי וה"ל לגבי מנה חלי עדות וטעמייהו מפרש שפיר בסנהדרין [שם] מקרא ומסברא: אין עדותן מחקיימת. להתקבל בב"ד ואפי׳ ראו שניהם כאחד עד שיעידו שניהם כחחד בפני ב"ד. ופלוגתא אחריתי היא ולאו ר' יהושע בן קרחה קאמר לה ור' אלעזר ורשב"ג בפלוגתא דר"נ ורבנו פליגי: ר' נ**תן אומר כו**'. וטעמייהו מפרש התם שפיר מקרא ומסברא:

קאמר ר' אלעזר אימתי אין מעלין ע"פ עד אחד הבא לבסוף בזמן

ארעא א"ל מינך זבינתה והא שמרא אמר

תלוי קיימא ה"ל למימר בחטאת קיימא וי"ל דפריך אפילו נאמר דתרי ותרי הוה ספיקא דאורייתא כדפי׳ בפ׳ ד׳ אחין (שם דף לא. ד״ה אי) מ״מ באשם קיימא ואין להאריך ובכתובות (דף כו: ד״ה און) פירשתי:

אמר